

واکاوی ادراکات دانش آموزان مدارس استعدادهای درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر

چکیده

هدف پژوهش واکاوی ادراکات دانش آموزان مدارس استعدادهای درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر بود. روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری، کلیه دانش آموزان دختر و پسر سال سوم دوره دوم متوسطه مدارس استعدادهای درخشان کشور بودند. روش نمونه گیری، خوشه ای چند مرحله ای و طبقه ای بود. نمونه آماری ۷۵۰ نفر به تفکیک ۳۷۵ نفر دختر و ۳۷۵ نفر پسر و هم چنین ۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته تجربی، ۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته ریاضی و ۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته علوم انسانی بودند. ابزار اندازه گیری، پرسشنامه سنجش ادراکات (یوسف زاده و رستمی، ۱۴۰۲) بود. برای تعیین روایی ابزار، از روش CVR استفاده شد و میزان آن ۰/۸۹ محاسبه گردید. برای سنجش پایایی، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. میزان پایایی ۰/۸۶ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها از شاخص های آمار توصیفی و آزمون نرمال بودن توزیع داده ها (کالموگروف - اسمیرونوف)، آزمون های t تک گروهی، t در گروه های مستقل و تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ تحلیل شدند. نتایج تحلیل، نشان داد ادراکات دانش آموزان در زمینه میزان تعهد و پای بندی به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی، باور به توان استقلال و خودکفائی ملی و توان علمی و نوآوری بالاتر از متوسط و در حد خیلی زیاد بود، در زمینه مدیریت مهاجرت نخبگان پایین تر از متوسط، در زمینه باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته بالاتر از حد متوسط و در حد زیاد بود. در زمینه باور به توان اقتصادی کشور، تکریم مقام علم و عالم پایین تر از حد متوسط و در حد کم بود هم چنین نتایج نشان داد. بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعدادهای درخشان بر حسب جنسیت و رشته تحصیلی در برخی از ابعاد تفاوت معنی داری وجود داشت

واژه های کلیدی: استعدادهای درخشان، ادراکات، مدیریت استعداد، ابعاد

مقدمه و بیان مسئله

امروزه، محققان و متخصصان در زمینه استعداد برتر در تلاش‌اند تا تعریفی واضح و جامع از این مفهوم ارائه دهند که بتواند مورد توافق تمامی صاحب‌نظران این حوزه قرار گیرد (پیترز، ماکل و رامبو-هرناندز^۱، ۲۰۲۱). استعداد برتر را می‌توان فردی دانست که توانایی‌های فوق‌العاده بالایی در یک یا چند مورد از حوزه‌های هوشی از خود نشان می‌دهد. این یادگیرندگان دارای مشخصات یادگیری منحصر به فردی هستند و به رویکرد‌های آموزشی نیاز دارند که به نقاط قوت و سبک‌های یادگیری فردی آنها توجه کند. (عبدالله^۲، ۲۰۲۴). دانش‌آموزان استعداد برتر عطش یادگیری موضوعات غیر عادی دارند، اغلب خود را فراتر از عصر و دوره و شرایط حاضر می‌پندارند (عزیز و همکاران^۳، ۲۰۲۱). استعداد برتر فردی است که از توانایی و هوش شناختی و اجتماعی بالایی برخوردار است و برای رسیدن به هدف و موفقیت خلاقانه، متعهدانه و با جدیت تلاش می‌کند و قادر به حل مسئله و تصمیم‌گیری پیرامون مسائل مبتلا به خود و جامعه است (گارسیا، کرسپو، گومز و توو^۴، ۲۰۱۹). فردی که موفق به کسب نتایج بالاتر از حد متوسط در یک زمینه علمی، فنی یا هنری شود، استعداد برتر نامیده می‌شود (براجسیس، کاسویک و لازتا^۵، ۲۰۲۰). عبارت استعداد برتر به مجموعه‌ای از قابلیت‌ها شامل استعداد ذهنی عمومی، استعداد علمی ویژه، تفکر مولد و خلاق، توانایی رهبری و مهارت‌های هنری و عملکردی بالا اشاره دارد. (رایت اسکات^۶، ۲۰۱۸).

رهبر معظم انقلاب مد ظله العالی (۱۳۹۵) در خصوص اهمیت سمپاد فرمودند این سمپاد خیلی مهم است. این متوقف به این است که این سازمان خوب بچرخد و خوب اداره بشود؛ گزارش‌هایی که به ما می‌رسد در این جهت، گزارش‌های خرسندکننده‌ای نیست، مدارس استعداد‌های درخشان نباید تضعیف بشود، هر چه می‌توانید این‌ها را تقویت کنید. با توجه به مباحث مطرح شده و با عنایت به

¹ Peters, Makel & Rambo-Hernandez

² -Abdallah

³ - Abdul Aziz

⁴ -Garcia& etal

⁵ Brajcic , Kuscevic , Lazeta

⁶ -Wright Scott

این که در سند نقشه جامع علمی کشور (۱۳۸۹) در بعداهداف کلان نظام علم و فناوری کشور، توجه به اهدافی همچون استقرار جامعه دانش‌بنیان، عدالت محور و برخوردار از انسان‌های شایسته و فرهیخته و نخبه برای احراز مرجعیت علمی در جهان؛ تعمیق و گسترش آموزش‌های عمومی و تخصصی همراه با تقویت اخلاق و آزاداندیشی و روحیه خلاقیت در آحاد جامعه، به ویژه نسل جوان در احیای موقعیت محوری و تاریخی ایران در فرهنگ و تمدن اسلامی مورد توجه قرار گرفته است، با توجه به این که توسعه و تعالی کشور مستلزم عنایت ویژه به استعداد‌های درخشان و نخبگان جامعه است (اسلامی، ۱۳۹۱). مراقبت و مدیریت دانش آموزان با استعداد، به معنی شناسایی آن‌ها و برآوردن نیازهای آموزشی خاص آن‌ها است. دانش آموزان با استعداد به دلایل متعددی از جمله سهم مهمی که در پیشرفت و توسعه تمدن و جامعه در تمامی زمینه‌ها دارند، باید ادراکات و انتظارات سازنده آن‌ها مورد توجه قرار گیرد. (الشریف، ۲۰۱۹). این پژوهش در صدد بررسی ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر است. از مهم ترین ضرورت های این پژوهش می توان به فراهم کردن اطلاعات لازم جهت هدایت و مدیریت استعداد های درخشان، شناسایی و تعیین بن بست های فراروی فعالیت های علمی دانش آموزان دارای استعداد درخشان، اهتمام به برنامه ریزی واقع بینانه برای تحقق انتظارات استعداد های درخشان کشور، ایجاد یکپارچگی و وحدت رویه بین نهاد های مختلف تصمیم ساز در حوزه استعداد های درخشان و فراهم ساختن زمینه تعامل بیشتر دانش آموزان دارای استعداد های درخشان با نهاد های مختلف جامعه اشاره کرد. بر این اساس سؤال اصلی پژوهش عبارت است از: دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان چه ادراکاتی نسبت به ابعاد مدیریت استعداد برتر دارند؟

مبانی نظری

ترقی هر جامعه در گرو چگونگی فعالیت هایی است که در مدرسه انجام می گیرد (وکیلی و امینی، ۱۳۸۹). دوره متوسطه به عنوان حلقه رابط بین توسعه اقتصادی و اجتماعی و آموزش و پرورش از اهمیت زیادی برخوردار است. (گادا، ۲۰۱۸). آموزش و پرورش در این مقطع، باید ارتباط محور،

¹- Alshareef

² -GodDa

کل گرا، تجربه محور و موجب ارتباط دنیای درون و بیرون شود (بالی^۱، ۲۰۱۸). این دوره، دوره حساسی است زیرا دانش آموز به دنبال ترسیم افق های اجتماعی برای خود در داخل و بیرون از فضای مدرسه است. در این دوره نوجوان خود را بخشی از نظام اجتماعی می داند و می خواهد در حل معضلات جامعه نقشی داشته باشد (البرلی، کراستی و رابینی^۲، ۲۰۱۸).

مدیریت استعداد برتر یک استراتژی نوآورانه برای آموزش و توسعه این دسته از دانش آموزان در نظام های آموزشی است (براتکو^۳، ۲۰۲۴). مدیریت استعداد های برتر به عنوان حوزه ای از مدیریت منابع انسانی از اهمیت راهبردی و جایگاه بالایی در سیستم های آموزشی کشور ها برخوردار است؛ زیرا متضمن استفاده حداکثری از توانمندی های بالقوه و بالفعل این دسته از دانش آموزان بوده و از اتلاف و هدررفت استعداد های برتر شان جلوگیری می کند. این امر در اسناد بالا دستی کشور جمهوری اسلامی ایران، همچون نقشه جامع علمی کشور نیز مورد تاکید قرار گرفته است (یوسف زاده چوسری و رستمی^۴، ۱۴۰۳). مدیریت استعداد های برتر دانش آموزان به معنای برنامه هایی به منظور توسعه استعداد های برتر و آماده سازی این دسته از دانش آموزان برای آینده و زندگی است امروزه اقدامات مستمر جهت مدیریت استعداد برتر، به شیوه ای موثر جهت جذب، حفظ و هدایت استعداد های برتر به موضوعی جهانی تبدیل شده است (کالگیوری، کولینگ، دی سیری و لازارووا^۵، ۲۰۲۴). انجمن ملی دانش آموزان استعداد برتر بر این باور است که دانش آموزان استعداد برتر به مدیریت و تمهیداتی نیاز دارند که به آنها کمک کند تا در یادگیری خود پیشرفت مثبتی داشته باشند و همچنین به تجربیات آموزشی چالش برانگیز نیاز دارند که فرصت هایی را برای رشد شناختی آنها فراهم کند. اگرچه درک اهمیت آموزش برای دانش آموزان تیزهوش افزایش یافته است، اما بسیاری از سیستم های آموزشی قادر به طراحی سیستماتیک مدیریت برنامه های درسی و راهبردهای یادگیری برای پاسخگویی به نیازهای آنها نیستند (فبریان، ویزا و امینودین^۵، ۲۰۲۳). هر استعداد برتر، متمایز و متفاوت از دیگران است. بنابراین نیاز مبرمی برای

¹ -Bali

² -Albarelo, Crocetti, & Rubini

³ - Bratko

⁴ - Caligiuri, Collings, De Cieri & Lazarova

⁵ - febriani&etal

مدیریت بهینه مسائل اجتماعی و عاطفی این افراد وجود دارد (عبدالعزیز و همکاران، ۲۰۲۱). کودکان استعداد برتر نیز می توانند با مشکلات انگیزشی مواجه شوند. آنها در یادگیری معمولی که نیازهای فکری آنها را برآورده نمی کند، احساس بی انگیزگی می کنند (ازباری، هازیر، یی، جولی و یوسف^۱، ۲۰۲۰). غایت مدیریت استعداد این است که در نهایت، دانش آموزان با استعداد را برای زندگی بهتر در آینده آماده کند (جاستل، هینترپلاتنر و راگل^۲، ۲۰۲۳).

پیشینه

برخی از پیشینه های مرتبط با موضوع پژوهش عبارتند از: شوندی و جواهری زاده (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان «نگاه فرهنگی به مدیریت استعداد» سازگاری فرهنگی را مهمترین رهنمود در انتخاب الگوهای مدیریتی معرفی می کنند و تفاوت در فرهنگ های ملی راتا حد زیادی بر نحوه مدیریت استعداد برتر موثر می دانند.، سنجیده، جباری اصل و رضوانی چمن زمین (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان «جانشین پروری و مدیریت استعداد با تاکید بر رویکرد، اخلاقی و عدالت محور» هفت عامل خط مشی، ساختار سازمانی، حمایت و مشارکت مدیریت ارشد، رویکرد نظام یافته، نقش میانجی عدالت، فرهنگ سازمانی و عدالت طلبی را به عنوان عوامل موفقیت در مدیریت استعداد معرفی کردند، زیوری رحمان و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «آسیب شناسی استعدادیابی تحصیلی در ایران نشان دادند چالشهایی در فرایند استعدادیابی در ایران وجود دارد که از مهم ترین آنها می توان به عدم توافق در زمینه تعریف استعداد و با استعداد و همچنین هدایت و نظارت بر فرایند استعدادیابی، عدم وجود آزمونهای استاندارد بومی و عدم وجود متخصص حوزه استعداد یابی اشاره کرد، یوسف زاده چوسری (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان شناسایی و استخراج ادراکات و تجربیات معلمان از اجرای برنامه شناسایی و هدایت استعداد برتر نشان داد که بیشترین تجربیات ناخوشایند به ترتیب مربوط به عوامل آموزشی و بعد از آن مربوط به عامل فرهنگی و اجتماعی و سپس مربوط به عوامل انگیزشی و ستادی و پشتیبانی بوده است، عزیزی، عزتی و محمد داودی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان ارائه الگوی مدیریت استعداد در مدارس تیزهوشان یک مطالعه

^۱- Azbari, Hazir, Yee, Joli & Yusof

^۲ -Jöstl, Hinterplattner & Rogl

کیفی نشان داد که ابعاد و مولفه های مدیریت استعداد در مدارس شامل قوانین و مقررات حمایت کننده از استعداد ها، داشتن چشم انداز مدیریت استعداد ها، منابع مالی مدیریت استعداد ها، ایجاد جو حمایتی از استعداد ها، استقرار زیرساخت های نرم، استقرار زیرساخت های سخت، نظام علمی و آکادمیک، کیفیت آموزش و یادگیری و مدیریت استعداد ها می شود، تقی پور کران (۱۳۹۷) در تحقیقی تحت عنوان ارزیابی و نقد و بررسی سیاست گذاری نظام آموزش و پرورش در حوزه شناسایی و هدایت استعدادهای برتر از منظر اسناد بالادستی نشان داد یکی از مهمترین کاستیهای سیاست گذاری این است که همه جانبه بودن رشد استعدادها را در وجود آدمی مدنظر قرار نداده و رویکردی تک بعدی نسبت به این افراد اتخاذ کرده است، فلاحتی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه تعلق خانوادگی، هویت ملی و پای بندی به ارزش ها با میزان مهاجرت دانش آموزان المپیادی به خارج از کشور نشان داد در میان دانش آموزان المپیادی که تعلق خانوادگی، هویت ملی و پای بندی به ارزشها از جمله باورهای مذهبی قوی تر بوده، گرایش به مهاجرت کمتر بوده است، وانتاسل باسکا^۱ (۲۰۲۵) ده موضوع اصلی در مواجهه با استعداد برتر صلاحیت معلمان، روابط با همسالان، مدیریت احساسات، آشنائی با نظام هدایت، مدیریت برنامه درسی، مدیریت فرصت های فوق برنامه، مدیریت مشارکت با مدارس جوار، پایش و مدیریت سیستم ارزیابی مداوم، مدیریت برنامه یادگیری های مکمل، آگاهی از منابع مختلف یادگیری را از مسائل مهم مدیریت استعداد برتر عنوان کردند. پیزکی^۲ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان بررسی ادراکات دانش آموزان استعداد های درخشان، مادران، مدیران و معلمان آن ها دریافتند که ادراکات افراد مورد مطالعه از خدمات مدارس استعداد های درخشان رضایت بخش نبوده است و همه معتقد بودند که در راهبردهای آموزش و شیوه های ارزشیابی این مدارس باید بازنگری شود چون رشد عاطفی و اجتماعی و همه جانبه دانش آموزان استعداد درخشان را به همراه ندارد، جائیگر^۳ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان مطالعه پدیدار شناسانه دانش آموزان استعداد درخشان چند فرهنگی در مدارس بین المللی: استخراج هویت های مورد علاقه: نشان داد که دانش اموران دارای استعداد درخشان هویت خود را در یک محیط بین

^۱ VanTassel-Baska

^۲ -Piske

^۳ -Jaeger

المللی چند فرهنگی حفظ می کنند، آتیس^۱(۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان استعاره کودکان دارای استعداد برتر از منظر معلمان و والدین نشان داد که پرورش استعداد برتر دانش آموزان نیازمند همکاری مستمر معلم و والدین و فراهم ساختن محیط غنی مشابه در مدرسه و خانه است و این خود مستلزم داشتن ادراکات یکسان از این پدیده است، آیدین، کاسکن، کایا و اردونمز^۲(۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان نگرش دانش آموزان دارای استعداد درخشان نسبت به محیط: مورد مطالعه ترکیه نشان دادند که دانش آموزان دارای استعداد های درخشان نسبت به محیط و افراد پیرامون آن بی تفاوت نیستند و حساس هستند و نگرش مثبت نسبت به محیط دارند و سعی می کنند با کنجکاوی علل مسائل محیطی را شناسایی کرده و خود را نسبت به پیدا کردن راه حل مناسب برای مسائل محیطی متعهد می دانند، شاوینینا^۳(۲۰۰۹) در پژوهشی با عنوان در باره استعداد های درخشان و اقتصاد: بررسی نقش استعداد های درخشان در اقتصاد جهانی نشان داد تمدن بشری مرهون رشد علمی، فناوریانه، اجتماعی، اخلاقی و اقتصادی استعداد های درخشان است.

روش شناسی

روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری، کلیه دانش آموزان دختر و پسر سال سوم دوره دوم متوسطه مدارس استعداد های درخشان کل کشور بودند. روش نمونه گیری، روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای و طبقه ای و بر اساس جدول برآورد حجم نمونه کرجسی و مورگان(۱۹۷۰) بود. بر این اساس کشور به پنج بخش شمال، جنوب، غرب، شرق و مرکز تقسیم شد. سپس به صورت تصادفی انتخاب شد. استان های مورد مطالعه به ترتیب شامل استان های گیلان، کهگیلویه و بویر احمد، همدان، خراسان رضوی و تهران بودند. از هر بخش یک استان و از هر استان یک منطقه آموزش و پرورش و از هر منطقه آموزش و پرورش دو مدرسه (یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه) و از هر مدرسه سه کلاس (یک کلاس رشته تجربی، یک کلاس رشته ریاضی و یک کلاس رشته علوم انسانی) انتخاب شد. حجم نمونه آماری ۷۵۰ نفر به تفکیک ۳۷۵ نفر دختر و ۳۷۵ نفر پسر و هم چنین ۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته تجربی، ۲۵۰ نفر دانش آموزان

^۱ -Ates

^۲ - Aydin, Coskun, Kaya & Erdönmez

^۳ -Shavinina

رشته ریاضی و ۲۵۰ نفر دانش آموزان رشته علوم انسانی بودند. ابزار اندازه گیری، پرسشنامه سنجش ابعاد مدیریت استعداد (یوسف زاده و رستمی، ۱۴۰۳) بود. این پرسشنامه دارای ۶۰ گویه است که هشت بعد شامل باور به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی (۱۷ گویه)، باور به توان علمی و نوآوری (۶ گویه) باور به توان اقتصادی (۶ گویه) تکریم مقام علم و عالم (۵ گویه) مدیریت مهاجرت نخبگان (۶ گویه)، باور به توان رقابت پذیری با کشورهای پیشرفته (۶ گویه) باور به استقلال و خود کفائی ملی (۵ گویه) و آشنائی با نظام هدایت استعداد ها (۹ گویه) را می سنجد. این پرسشنامه براساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت از خیلی زیاد، زیاد، تا محدودی، کم و خیلی کم تنظیم شده است. حداقل نمره هر گویه ۱ و حداکثر ۵ است و میانگین نظری بر اساس این مقیاس پنج درجه ای نیز ۳ است. برای تعیین روایی ابزار، از ضریب لاوشه (۱۹۷۵) یا روش CVR استفاده شد. بر این اساس ابزار در اختیار ۸ نفر از صاحب نظران و متخصصان که بر اساس روش نمونه گیری ملاک محور (برخورداری از دانش تخصصی و تجربی پیرامون موضوع) انتخاب شده بودند، قرار گرفت و میزان آن ۰/۸۹ محاسبه گردید. برای سنجش پایایی، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. میزان پایایی ابعاد ابزار به تفکیک ارزش های حاکم بر نظام اسلامی ۰/۷۳، توان علمی و نوآوری ۰/۸۲، توان اقتصادی ۰/۷۹، مقام علم و عالم ۰/۷۷، مهاجرت نخبگان ۰/۷۶، توان رقابت پذیری با کشورهای پیشرفته ۰/۷۵، استقلال و خود کفائی ملی ۰/۷۴ و آشنائی با نظام هدایت استعداد ها ۰/۷۶ و میزان پایایی کل ابزار ۰/۸۶ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل داده از شاخص های آمار توصیفی، آزمون نرمال بودن (کالموگروف-اسمیرونوف) و آزمون های آماری t تک گروهی، t در گروه های مستقل و تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. داده های کمی با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ تحلیل شدند.

یافته ها

قبل از پاسخگویی به سؤالات پژوهش، ابتدا پیش فرض آزمون های پارامتریک مورد بررسی قرار گرفته است. برای بررسی این پیش فرض از آزمون کالموگروف-اسمیرونوف استفاده شده است. نتایج بررسی در جدول شماره (۱) ارائه شده است:

جدول ۱: نتایج آزمون کالموگروف-اسمیرنوف برای آزمون نرمال بودن داده ها

شاخص	Z	سطح معنی داری	نتیجه
پرسشنامه مدارس استعداد -درخشان دختران	۱/۶۰	۰.۱۲	نرمال
پرسشنامه مدارس استعداد -درخشان پسران	۱/۲۵	۰.۸۷	نرمال
پرسشنامه مدارس استعداد -درخشان رشته ریاضی	۱/۵۹	۰.۱۳	نرمال
پرسشنامه مدارس استعداد -درخشان رشته تجربی	۱/۳۱	۰.۶۵	نرمال
پرسشنامه مدارس استعداد -درخشان رشته انسانی	۱/۵۴	۰.۱۸	نرمال

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره (۱) چون میزان Z در همه پرسشنامه ها در سطح (Sig= 0/05) معنی دار نیست، بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان می توان گفت که توزیع داده ها نرمال است و می توان از آزمون های پارامتریک برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده کرد.

ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد

جدول ۲. توصیف ادراکات دانش آموزان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد

ردیف	ابعاد	گزینه ها				
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱	باور به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی	۳۰۵	۱۷۷	۱۴۰	۸۳	۴۵
۲	باور به توان علمی و نوآوری کشور	۲۴۶	۱۵۲	۱۹۲	۱۲۱	۳۹
۳	باور به توان اقتصادی کشور	۶۸	۸۹	۱۵۶	۲۴۰	۱۹۷
۴	تکریم مقام علم و عالم	۱۳	۷۹	۱۶۲	۲۵۲	۲۴۴
۵	مدیریت مهاجرت نخبگان	۲۳۵	۲۵۶	۱۰۱	۷۸	۸۰
۶	باور به توان رقابت پذیری با کشورهای پیشرفته	۲۰۴	۲۴۵	۱۵۶	۱۰۵	۴۰
۷	باور به توان استقلال و خودکفائی	۳۰۳	۱۳۷	۱۶۵	۱۰۸	۳۷
۸	آشنائی با نظام هدایت استعداد ها	۷۶	۱۴۳	۱۷۳	۱۹۱	۱۶۷

۱۰۶	۱۴۷	۱۵۶	۱۶۰	۱۸۱	میانگین
-----	-----	-----	-----	-----	---------

با توجه به اطلاعات جدول (۲) تعداد ۱۸۱ نفر معادل ۲۴ درصد از دانش آموزان ابعاد مدیریت استعداد را در حد خیلی زیاد، تعداد ۱۶۰ نفر معادل ۲۱ درصد در حد زیاد، تعداد ۱۵۶ نفر معادل ۲۱ درصد در حد متوسط، تعداد ۱۴۷ نفر معادل ۲۰ درصد در حد کم و تعداد ۱۰۶ نفر معادل ۱۴ درصد در حد خیلی کم بیان کرده اند.

جدول ۳. تحلیل ادراکات دانش آموزان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد

متغیر	تعداد	میانگین مشاهده شده	انحراف استاندارد	مقدار t	درجه آزادی	سطح معنی داری
ابعاد مدیریت استعداد	۷۵۰	۳/۱۳	۱/۰۶	۳/۴۸	۷۴۹	۰۰۱

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره ۳ چون میزان t محاسبه شده یعنی ۳/۴۸ در سطح ۰/۰۱ معنی دار است، لذا با ۹۹ درصد اطمینان می توان گفت که بین میانگین های مورد مقایسه تفاوت معنی داری وجود دارد و به طور کلی ادراکات و دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد مثبت و بالاتر از حد متوسط است.

تا چه میزان بین ادراکات دانش آموزان دختر و پسر مدارس استعداد های درخشان در زمینه ابعاد مدیریت استعداد تفاوت وجود دارد؟

جدول ۴. نتایج آزمون t برای دو گروه مستقل پیرامون مقایسه ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های

درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد بر حسب جنسیت

ابعاد	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
مدیریت مهاجرت نخبگان	دختر	۳۷۵	۳/۲۸	۱/۰۷	۱/۱۵	۷۴۸	۰۲۴۸
	پسر	۳۷۵	۳/۳۱۹	۱/۱۸			
	دختر	۳۷۵	۳/۷۱	۱/۰۵	۲/۳۸	۷۴۸	۰۰۱۷

پسر	۳۷۵	۳/۵۲	۱/۱۶			باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته
دختر	۳۷۵	۳/۸۸	۰/۹۹	۱/۸۴	۷۴۸	باور به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی
پسر	۳۷۵	۳/۷۴	۱/۰۶			
دختر	۳۷۵	۳/۸۴	۱/۱۳	۲/۳۴	۷۴۸	باور به استقلال و خودکفائی
پسر	۳۷۵	۳/۶۴	۱/۲۳			
دختر	۳۷۵	۳/۴۳	۱/۱۳	۱/۷۶	۷۴۸	باور به توان علمی و نوآوری
پسر	۳۷۵	۳/۲۸	۱/۱۹			
دختر	۳۷۵	۲/۵۴	۱	۲/۵۳	۷۴۸	باور به توان اقتصادی
پسر	۳۷۵	۲/۳۶	۰/۹۴			
دختر	۳۷۵	۲/۲۴	۱/۰۳	۲/۶۲	۷۴۸	تکریم مقام علم و عالم
پسر	۳۷۵	۲/۰۵	۰/۹۳			
دختر	۳۷۵	۲/۲۷	۱/۱۳	۲/۱۴	۷۴۸	آشنائی با مظام هدایت استعدادها
پسر	۳۷۵	۲/۶۰	۱/۰۹			
دختر	۳۷۵	۳/۲۱	۱/۰۴	۲/۱۳	۷۴۸	کل
پسر	۳۷۵	۳/۰۵	۱/۰۸			

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره ۴ بر اساس میزان t محاسبه شده می توان گفت بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب جنسیت درمؤلفه های(توان رقابت با کشورهای پیشرفته ؛ توان استقلال و خودکفائی؛ توان اقتصادی؛ تکریم مقام علم و عالم و آشنائی با نظام هدایت استعدادها) تفاوت معنی دار وجود دارد.

تا چه میزان بین ادراکات دانش آموزان رشته های مختلف تحصیلی مدارس استعداد های درخشان نسبت به ابعاد مدیریت استعداد تفاوت وجود دارد؟

جدول ۵. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک راهه مقایسه ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب رشته های مختلف تحصیلی

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری
مدیریت مهاجرت نخبگان	واریانس بین-گروهی	۶/۹۰	۲	۳/۴۵	۳/۰۴	۰/۴۸
	واریانس درون-گروهی	۸۴۵/۹۸	۷۴۶	۱/۱۳		
	واریانس کل	۸۵۲/۸۹	۷۴۸			
باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته	واریانس بین-گروهی	۱۲/۵۶	۲	۶/۲۸	۴/۵۷	۰/۱۱
	واریانس درون-گروهی	۱۰۲۵/۶۷	۷۴۶	۱/۳۷		
	واریانس کل	۱۰۳۸/۲۴	۷۴۸			
باور به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی	واریانس بین-گروهی	۰/۹۷۹	۲	۰/۴۸۹	۰/۵۳۰	۰/۵۸۹
	واریانس درون-گروهی	۶۸۸/۷۶	۷۴۶	۰/۹۲۳		
	واریانس کل	۶۸۹/۷۴	۷۴۸			
باور به استقلال و خودکفائی	واریانس بین-گروهی	۴/۷۶	۲	۲/۳۸	۱/۵۴	۰/۲۱۴
	واریانس درون-گروهی	۱۱۴۸/۵۴	۷۴۶	۱/۵۴		
	واریانس کل	۱۱۵۳/۳۰	۷۴۸			
باور به توان علمی و نوآوری	واریانس بین-گروهی	۶/۳۸	۲	۳/۱۹	۳/۰۲	۰/۴۹
	واریانس درون-گروهی	۷۸۶/۷۶	۷۴۶	۱/۰۵		
	واریانس کل	۷۹۳/۱۵	۷۴۸			
باور به توان اقتصادی	واریانس بین-گروهی	۹/۴۳	۲	۴/۷۱	۴/۹۰	۰/۰۸

		۹۶۱	۷۴۶	۷۱۷/۰۵	واریانس درون-گروهی	
			۷۴۸	۷۲۶/۴۹	واریانس کل	
.۱۹۴	۱/۶۴	۱/۴۹	۲	۲/۹۸	واریانس بین-گروهی	تکریم مقام علم و عالم
		.۹۰۸	۷۴۶	۶۷۷/۳۲	واریانس درون-گروهی	
			۷۴۸	۶۸۰/۳۰	واریانس کل	
.۰۰۱	۶۹/۵۳	۵۹/۳۶	۲	۱۱۸/۷۲	واریانس بین-گروهی	آشنائی با نظام هدایت استعدادها
		۸۵۴	۷۴۶	۶۳۶/۸۶	واریانس درون-گروهی	
			۷۴۸	۷۵۵/۵۹	واریانس کل	
.۰۳۹	۳/۲۴	۳/۳۴	۲	۶/۶۸	واریانس بین-گروهی	کل
		۱,۰۲	۷۴۶	۷۶۷,۵۳	واریانس درون-گروهی	
			۷۴۸	۷۷۴,۲۱	واریانس کل	

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره ۵ با توجه به اینکه مقدار F در سطح (۰/۰۵) معنی دار است، لذا می توان گفت تفاوت معنی داری بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب رشته تحصیلی آنها در مؤلفه های (مدیریت مهاجرت نخبگان؛ باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته؛ باور به توان علمی و نوآوری ؛ باور به توان اقتصادی؛ آشنائی با نظام هدایت استعدادها) وجود دارد..تحلیل واریانس، اطلاعاتی در زمینه جغرافیای تفاوت و یا به عبارت بهتر تفاوت معنی دار بین کدام گروه ها و رشته ها ارائه نمی کند. برای تعیین جغرافیا تفاوت با توجه به شرایط و ملاک ها از انواع آزمون های مفایسه چند گانه و آزمون های تعقیبی استفاده می شود. بر این اساس برای تعیین تفاوت بین رشته ها ی مشخص از آزمون تعقیبی توکی استفاده شده است. نتایج آزمون در جدول شماره ۴-۳۲ ارائه شده است:

جدول ۶ آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب رشته های مختلف تحصیلی

شاخص	رشته ا	رشته ج	تفاوت میانگین	سطح معنی داری
مدیریت مهاجرت نخبگان	ریاضی	تجربی	-.۰۷۳	.۷۲۴
		انسانی	.۱۵۶	.۲۲۷
	تجربی	ریاضی	.۰۷۳	.۷۲۴
		انسانی	.۲۳۰	.۰۴۲
	انسانی	ریاضی	-.۱۵۶	.۲۲۷
		تجربی	-.۲۳۰	.۰۴۲
باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته	ریاضی	تجربی	-.۱۴۳	.۳۵۷
		انسانی	.۱۷۲	.۲۲۷
	تجربی	ریاضی	.۱۴۳	.۳۵۷
		انسانی	.۳۱۶	.۰۰۷
	انسانی	ریاضی	-.۱۷۲	.۲۲۷
		تجربی	-.۳۱۶	.۰۰۷
باور به توان علمی و نوآوری	ریاضی	تجربی	.۰۷۵	.۶۹۳
		انسانی	.۲۲۲	.۰۴۲
	تجربی	ریاضی	-.۰۷۵	.۶۹۳
		انسانی	.۱۴۷	.۲۴۵
	انسانی	ریاضی	-.۲۲۲	.۰۴۲
		تجربی	-.۱۴۷	.۲۴۵
آشنائی با نظام هدایت استعدادها	ریاضی	تجربی	.۴۵۳	.۰۰۱
		انسانی	.۹۷۴	.۰۰۱
	تجربی	ریاضی	-.۴۵۳	.۰۰۱
		انسانی	.۵۲۰	.۰۰۱
	انسانی	ریاضی	-.۹۷۴	.۰۰۱
		تجربی	-.۵۲۰	.۰۰۱
	ریاضی	تجربی	-.۲۲۶	.۰۲۷

باور به توان اقتصادی	تجربی	انسانی	۰.۲۱	۰.۹۶۸
		ریاضی	۰.۲۲۶	۰.۰۲۷
	انسانی	انسانی	۰.۲۴۸	۰.۰۱۳
		ریاضی	-۰.۰۲۱	۰.۹۶۸
		تجربی	-۰.۲۴۸	۰.۰۱۳

با توجه به اطلاعات جدول شماره ۶ می توان گفت در ابعاد مدیریت مهاجرت نخبگان و باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته، بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان رشته های تجربی و انسانی تفاوت معناداری وجود دارد. در بعد توان علمی و نوآوری بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان رشته های ریاضی و انسانی تفاوت معناداری وجود دارد. در بعد آشنائی با نظام هدایت استعدادها بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان رشته های ریاضی و تجربی؛ ریاضی و انسانی؛ تجربی و انسانی تفاوت معناداری وجود دارد. در بعد باور به توان اقتصادی بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان رشته های تجربی و ریاضی؛ تجربی و انسانی تفاوت معناداری وجود دارد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

نتایج تحلیل داده های نشان داد ادارات دانش آموزان در زمینه میزان تعهد و پای بندی به ارزش های حاکم بر نظام اسلامی، باور به توان استقلال و خودکفائی ملی و باور به توان علمی و نوآوری کشور، مثبت بالاتر از متوسط و در حد خیلی زیاد است، در زمینه مدیریت مهاجرت نخبگان پایین تر از متوسط، باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته بالاتر از حد متوسط و در حد زیاد است در زمینه باور به توان اقتصادی و تکریم مقام علم و عالم و آشنائی با نظام هدایت استعدادها پایین تر از حد متوسط و در حد کم است. نتایج پژوهش در زمینه باور به ارزش های حاکم بر نظام جمهوری اسلامی، این یافته با فرمایشات مقام معظم رهبری مد ظله العالی (۱۳۸۶) که فرمودند: مسئله دیگر بزرگداشت نخبگان و تکریم نخبگان است. در این زمینه در واقع رسانه های ما و به خصوص رسانه ملی و صدا و سیما مخاطب اند. چرا ما باید یک نخبه علمی را کمتر از نخبه ورزشی بها بدهیم؟ و با نتایج پژوهش خضری، عبدالهی و قادری (۱۳۹۹) که نشان دادند در برنامه های درسی مدارس استعداد های درخشان سرمایه اجتماعی و ارج نهادن به سرمایه های ملی باید مورد توجه قرار گیرد،

با نتایج پژوهش اوزکان و اوزون بویلا^۱ (۲۰۲۰) که نشان داد استعداد درخشان باید به عنوان سرمایه ارزشمند تلقی شوند، هم خوانی ندارد. نتایج نشان داد دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به بعد باور به توان رقابت با کشورهای پیشرفته جهان، باور به توان استقلال و توان خود کفائی نگرش مثبت دارند. این نتایج با نتایج پژوهش عبدالعزیز و همکاران^۲ (۲۰۲۱) که دریافتند دانش آموزان استعداد های درخشان عطش یادگیری موضوعات غیر عادی دارند، اغلب خود را فراتر از عصر و دوره و شرایط حاضر می پندارند، با نتایج پژوهش جائیگر^۳ (۲۰۲۰) که نشان داد دانش اموزان دارای استعداد درخشان هویت خود را در یک محیط بین المللی چند فرهنگی حفظ می کنند و در عین حال دارای هویت مستقل هستند، با نتایج پژوهش ساگات و کاراکوت^۴ (۲۰۱۹) که دریافت دانش آموزان مستعد در انجام پروژه ها و تولید ایده عملکرد مناسب دارند، با نتایج پژوهش آیدین، کاسکن، کایا و اردونمز^۵ (۲۰۱۸) که نشان دادند دانش آموزان استعداد درخشان خود را نسبت به پیدا کردن راه حل مناسب برای مسائل محیطی متعهد می دانند، هم خوانی دارد. نتایج پژوهش در زمینه باور به توان اقتصادی با نتایج پژوهش گالاگر^۶ (۲۰۱۵) که نشان داد چون به طور بالقوه این دانش آموزان می توانند رهبران و مدیران سیاسی جامعه باشند، باید مهارت های بالقوه آن ها برای رشد و مقابله با مسائل اقتصادی مورد پرورش قرار گیرد و با نتایج پژوهش شاونینا^۶ (۲۰۰۹) که نشان داد نقش استعداد های درخشان در اقتصاد جهانی کمتر مورد توجه واقع شده است، حال آن که تمدن بشری مرهون رشد علمی، فناوری، اجتماعی، اخلاقی و اقتصادی استعداد های درخشان است، هم خوانی دارد. نتایج نشان داد دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان نسبت به بعد آشنائی با نظام هدایت استعداد ها نگرش مثبت ندارند، این یافته با با نتایج پژوهش وانتاسل باسکا (۲۰۲۵) که نشان دادند در مدیریت استعداد های برتر مدیریت احساسات و آشنائی با نظام هدایت استعداد ها نقش مهمی دارد، با نتایج شوندی و جواهری زاده^۷ (۱۴۰۳) که دریافتند «سازگاری فرهنگی مهمترین رهنمود در انتخاب الگوهای مدیریتی استعداد های برتر است و تفاوت در فرهنگ های

^۱ - Abdul Aziz

^۲ -Jaeger

^۳ Sagat , Karakus

^۴ - Aydin, Coskun, Kaya & Erdönmez

^۵ -Gallagher

^۶ -Shavinina

ملی راتا حد زیادی بر نحوه مدیریت استعداد برتر موثر می دانند. با نتایج پژوهش سنجیده، جباری اصل و رضوانی چمن زمین (۱۴۰۳) که هفت عامل خط مشی، ساختار سازمانی، حمایت و مشارکت مدیریت ارشد، رویکرد نظام یافته، نقش میانجی عدالت، فرهنگ سازمانی و عدالت طلبی را به عنوان عوامل موفقیت در مدیریت استعداد معرفی کردند، رشیدی، عابدی و نوروزی (۱۴۰۱) که نشان دادند ترسیم چشم انداز نوین در آموزش تیزهوشان به حمایت های اجتماعی، فرهنگی، محیطی، خانوادگی نیاز دارد، با نتایج پژوهش یوسف زاده چوسری (۱۳۹۹) که نشان داد که بخشی از تجارب ناخوشایند مربوط به عوامل ستادی و پشتیبانی بوده است، با نتایج پژوهش ثنائی، امامی و خندان (۱۳۹۲) که نشان دادند دیدگاه کلان و تربیت محور، در تربیت نخبگان عدم تناسب مهمی میان سیاستهای حمایتی با سیاستهای مسئولیتی وجود دارد، هم خوانی دارد.

نتایج پژوهش نشان داد بین ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب جنسیت درمؤلفه های (توان رقابت با کشورهای پیشرفته؛ استقلال و خودکفائی؛ توان اقتصادی؛ مقام علم و عالم و مدیریت استعدادها) تفاوت معنی دار وجود دارد. هم چنین بین نگرش ها، ادراکات و انتظارات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان بر حسب رشته تحصیلی آنها در مؤلفه های (مهاجرت نخبگان؛ توان رقابت با کشورهای پیشرفته؛ توان علمی و نوآوری؛ توان اقتصادی؛ مدیریت استعدادها) تفاوت معنی داری وجود دارد. نتایج این پژوهش تا حدودی با نتایج پژوهش تقی پور کران (۱۳۹۷) که نشان داد یکی از مهمترین کاستی های سیاست گذاری این است که همه جانبه بودن رشد استعدادها را در وجود آدمی مدنظر قرار نداده و رویکردی تک بعدی نسبت به این افراد اتخاذ کرده است، هم خوانی دارد. هرچند تبیین علمی تفاوت ادراکات بر اساس جنسیت و رشته تحصیلی مستلزم انجام پژوهش های میدانی است اما به نظر می رسد علت تفاوت نگرش ها بر اساس جنسیت مربوط به تفاوت تجربیات زیسته متفاوت دانش آموزان دختر و پسر در خانواده ها، نظام ارزشی و اعتقادی و عبادی دانش آموزان، فضا و فرهنگ حاکم بر محل و محیط زندگی، فرهنگ حاکم بر مدارس محل تحصیل، انتظارات و نگرش های مدیران، معلمان و مشاوران مدارس، نگرش دوستان و همسالان و انتظارات جنسیتی ناشی از ساختارهای فیزیولوژیکی، روانشناختی و جامعه شناختی متفاوت باشد. هم چنین به نظر می رسد علت تفاوت نگرش ها بر اساس رشته تحصیلی،

مربوط به انتظارات و تصورات مترتب بر رشته ها از منظر ابعاد مورد مقایسه باشد. برای مثال انتظار افزایش توان علمی و نوآوری، رقابت با کشورهای پیشرفته و مهاجرت نخبگان رشته های تجربی و ریاضی به دلیل ماهیت کاربردی بودن آن ها و فراهم بودن فرصت های واقعی، نسبت به رشته انسانی بیشتر است.

براساس یافته های پژوهش با عنایت به این که ادراکات دانش آموزان در زمینه باور به توان اقتصادی کشور پایین تر از متوسط بود لذا پیشنهاد می شود موفقیت ها و دستاوردهای اقتصادی به شیوه های مختلف در قالب برگزاری گفتمان های تربیتی به دانش آموزان معرفی گردد و بن بست ها، مشکلات و نارسائی های فراوی رشد و توسعه اقتصادی با کمک صاحب نظران به صورت عملیاتی مشخص گردد براساس یافته های پژوهش با عنایت به این که ادراکات و انتظارات دانش آموزان در زمینه تکریم مقام علم و عالم در کشور مثبت نبود لذا پیشنهاد می شود تکریم اندیشمندان و مفاخر علمی در اولویت برنامه های اجتماعی و فرهنگی متولیان امور استعداد های درخشان قرار گیرد و جایگاه دانشمندان به زبان خود دانشمندان برای دانش آموزان تبیین شود. چون یکی از عوامل عمده اهتمام به فعالیت های علمی، مشاهده شیوه رفتار و برخورد با نخبگان جامعه است. یکی از سازو کارهای عملیاتی شدن این مهم شنیدن صدای نخبگان و دعوت از آن ها برای مشارکت در تصمیم گیری ها و تصمیم سازی ها در عرصه های مختلف مرتبط با توانمندی آن ها است، براساس یافته های پژوهش با عنایت به این که ادراکات دانش آموزان در زمینه نظام آشنائی با هدایت استعداد ها مثبت نبود لذا پیشنهاد می شود از مدیران بهره ور، کارا و اثربخش در سطوح مختلف مدیریت امور دانش آموزان استعداد های درخشان استفاده شود و برای مدیران و کارشناسان و مشاوران مدارس استعداد های درخشان دوره های دانش افزایی و بازآموزی پیشرفته مدیریت برگزار شود، براساس یافته های پژوهش با عنایت به این که ادراکات دانش آموزان در زمینه مدیریت مهاجرت نخبگان مثبت نبود، پیشنهاد می شود تصویر واقع بینانه نسبت به پدیده مهاجرت ارائه شود و نقاط ضعف، قوت، فرصت ها و تهدید های بالقوه و بالفعل فردی و ملی بیان گردد.. استفاده از تجارب زیسته نخبگانی که پس از مهاجرت به میهن اسلامی برگشته اند، نیز می تواند در این زمینه مثر ثمر باشد، پیشنهاد می شود در پژوهش هایی جداگانه عوامل مؤثر بر شکل گیری ادراکات دانش آموزان از جمله نقش

نظام هدایت استعداد ها در شکل گیری ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان مورد بررسی قرار گیرد، پیشنهاد می شود در پژوهشی ادراکات دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان کشورهای مختلف مورد مطالعه تطبیقی قرار گیرد، پیشنهاد می شود در پژوهشی سازو کارهای تحقق ادراکات شناسائی شده دانش آموزان مورد مطالعه قرار گیرد، پیشنهاد می شود در پژوهشی ادراکات دانش آموزان استعداد درخشان مناطق (برخوردار، نیمه برخوردار و غیر برخوردار) مورد مطالعه و مقایسه قرار گیرد. از مهم ترین محدودیت های پژوهش می توان به فقر پیشینه پژوهشی به ویژه پیشینه داخلی پیرامون سنجش ادراکات دانش آموزان، محدودیت های مربوط به تقارن و هم زمانی توزیع برخی از پرسشنامه ها زمان آغاز امتحانات نهائی و پایان نیمسال مدارس و محدودیت های مربوط به اخذ آمار دانش آموزان مدارس استعداد های درخشان از مراجع ذیربط اشاره کرد.

قدردانی

مراتب سپاس و قدر دانی خود را از پژوهشگاه محترم فرهنگ و معارف اسلامی، مدیران محترم مدارس استعداد های درخشان، دانش آموزان عزیز مدارس استعداد های درخشان و کارشناسان محترم دفتر هدایت استعداد های درخشان ادارات کل آموزش و پرورش استان های مورد مطالعه اعلام می نمایم.

منابع

- اسلامی، زهرا (۱۳۹۱). نیازسنجی آموزشی دانش آموزان تیزهوش مقطع متوسطه شهر بیرجند جهت غنی سازی برنامه های درسی آنان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه بیرجند.
- تقی پورکران، حسن (۱۳۹۷). ارزیابی و نقد و بررسی سیاست گذاری نظام آموزش و پرورش در حوزه شناسایی و هدایت استعداد های برتر از منظر اسناد بالا دستی. پنجمین همایش ملی روانشناسی مدرسه، تهران: انجمن روانشناسی تربیتی ایران.
- ثنائی، امامی و خندان (۱۳۹۲). بررسی و نقد خط مشی آموزش عالی در قبال استعداد های درخشان: بهره ای از تعالیم رشد در اسلام، مدیریت در دانشگاه اسلامی، ۲(۲): ۲۷۲-۲۴۵.
- خضری، فریدون، عبدالحی، فردین و قادری، مصطفی (۱۳۹۹). طراحی الگوی مطلوب مهارت های زندگی دوره متوسطه مراکز استعداد های درخشان، مدیریت مدرسه، ۸(۱): ۳۷۰-۳۹۵.

- دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش (۱۳۹۱). برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران: شورای عالی آموزش و پرورش با همکاری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.
- رشیدی، بهار، عابدی، احمد و نوروزی، قاسم (۱۴۰۱). ارائه الگوی غنی سازی برنامه درسی مدارس استعداد های درخشان ایران: پژوهش داده بنیاد، مطالعات برنامه درسی ایران، ۱۷(۶۶)، ۲۸۸-۲۵۹.
- زیوری رحمان، محمود، صالحی، کیوان، خدایی، ابراهیم، مقدم زاده، علی و حکیم زاده، رضوان (۱۴۰۱). آسیب شناسی استعدادیابی تحصیلی در ایران (مروری ساختارمند بر ادبیات انجام شده در سه دهه اخیر، مطالعات اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، ۳۹(۱۲)، ۷-۳۶.
- سنجیده، آصف؛ جباری اصل، صمد و رضوانی چمن زمین، موسی (۱۴۰۳). جانشین پروری و مدیریت استعداد با تاکید بر رویکرد اخلاقی و عدالت محور. فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، ۱۹(۱)، ۱۸۵-۱۷۳.
- شوندی، مریم و جواهری زاده، ابراهیم (۱۴۰۳) نگاه فرهنگی به مدیریت استعداد. ساری: اولین کنفرانس بین المللی فناوری اطلاعات، مدیریت و کامپیوتر.
- عزیزی، غلامرضا، عزتی، میترا و محمد داودی، امیر حسین (۱۳۹۹). ارائه الگوی مدیریت استعداد در مدارس تیزهوشان یک مطالعه کیفی، مدیریت مدرسه، ۸ (۳): ۵۰-۲۹.
- فلاحی، کیومرث (۱۳۹۴). رابطه تعلق خانوادگی، هویت ملی و پای بندی به ارزش ها با میزان مهاجرت دانش آموزان المپیادی به خارج از کشور، خانواده و پژوهش، ۲۹، ۱۱۰-۹۳.
- مقام معظم رهبری مد ظله العالی (۱۳۹۵). بیانات در اولین همایش ملی نخبگان جوان، فتح الفتوح، تهران، بنیاد ملی نخبگان.
- یوسف زاده چوسری، محمد رضا (۱۳۹۹) شناسایی و استخراج ادراکات و تجربیات معلمان از اجرای برنامه شناسایی و هدایت استعداد برتر، پژوهش های برنامه درسی شیراز، ۱۰(۲): ۲۰۰-۱۷۹.
- یوسف زاده چوسری، محمد رضا و رستمی، مصطفی (۱۴۰۳) مدیریت استعداد (مفاهیم، ویژگی ها و چالش ها)، قم، نشر معارف.
- وکیلی، نجمه و امینی، علی (۱۳۸۹). بررسی موانع آموزش شکوفائی خلاقیت به دانش آموزان دوره ابتدائی از دیدگاه معلمان، تهران، سومین کنفرانس ملی خلاقیت شناسی، ۱۴-۱.

Albarello, F., Crocetti, E., & Rubini, M. (2018). Prejudice and inclusiveness in adolescence: The role of multiple categorization and social dominance orientation. *Child Development center*: version of online.

Alshareef, K.K. (2019).Twice-Exceptional Gifted Students: Needs, Challenges, and Questions to Ponder. *Preprints* (doi: 10.20944/preprints201912.0115.v1).

Asbari, M., Purwanto, A., Ong, F., Mustikasiwi, A., Maesaroh, S., & Mustofa, M. (2020). Impact of Hard Skills, Soft Skills and Organizational Culture: Lecturer Innovation Competencies as Mediating | *EduPsyCouns: Journal of Education, Psychology and Counseling*. *EduPsyCouns: Journal of Education, Psychology and Counseling*, 2(1), 101–121.

Ateş, H. K. (2018). Gifted children metaphor from the perspective of teachers and parents. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 6(2), 30-41.

Aydin,F, Coskun,M, Kaya,H & Erdönmez,D.(2018).Gifted students' attitudes towards environment: A case study from Turkey ,*International Journal of Nematology and Entomology*, 4 (9):1-8.

Aziz, A. R. A., Ab Razak, N. H., Sawai, R. P., Kasmani, M. F., Amat, M. I., & Shafie, A. A. H. (2021). Exploration of challenges among gifted and talented children. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)*, 6(4), 242-251.

Bali ,M. (2018). Critical evaluation of the use of interpretative phenomenological analysis (IPA) in health psychology. *Psychology & Health*, 21(1):35-32.

Brajcic,M, Kuscevic,D , Lazeta,M.(2020). A Comparison between Competencies of Teachers and Students of Teacher Education in Recognizing Artistically Gifted Students,9(3):1327-1336.

Bratko, M. (2024). Talent-management as an innovative strategy of corporate training and development of personnel of an educational organization. *Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy*, 41(1), 6-12.

García-Guardia, M. L., Ayestarán-Crespo, R., López-Gómez, J. E., & Tovar-Vicente, M. (2019). Educating the gifted student: Eagerness to achieve as a curricular competence.(15)60,19-28.

Gallagher,J.(2015).Political issues in gifted education, *journal for the education of the gifted* 38(1):77-89.

Çalıkoğlu,B,S.(2022). Are gifted students challenge pursuers,*Journal of gifted education and creativity*,9(1):43-55.

Caligiuri, P. M., Collings, D. G., De Cieri, H., & Lazarova, M. B. (2024). Global talent management: A critical review and research agenda for the new organizational reality. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 11(1), 393-421.

Febriani, A., Wiza, R., Aminudin, W, S, A, B, W. (2023). Profile Analysis of Gifted Student Selection in Excellent Schools in Indonesia. *International Journal of Multidisciplinary of Higher Education*, 6(4), 188-195

Godha, H. (2018). Free Secondary Education and the Changing Roles of the Heads of Public Schools in Tanzania: Are They Ready for New Responsibilities?, *Journal of Social Sciences*, 18(6): 1-23.

Jaeger, S. (2020). Phenomenological of gifted cross-cultural kids at an international school: Exploration of interesting identities, A Dissertation presented to the Faculty of the Graduate School at the University of Missouri-Columbia In Partial Fulfillment of the Requirements of the Degree Doctor of Education.

Jöstl, G., Hinterplattner, S., & Rogl, S. (2023). Talent development programs for secondary schools: Implementation and evaluation of a model school. *Education Sciences*, 13(12).1-18.

Krneta, D., L. (2016). Perception of present and vision of future of gifted students, *universal journal of educational research*, 4(8): 1745-1752.

Ozcan, D., Uzunboylu, H. (2020). School counsellors' perceptions of working with gifted students. *South African Journal of Education*, (40):1-9.

Peters, S. J., Makel, M. C., & Rambo-Hernandez, K. (2021). Local Norms for Gifted and Talented Student Identification: Everything You Need to Know. *Gifted Child Today*, 99(5), 44-209.

Piske, F. (2021). Perceptions of gifted students, mothers, teachers, principals and educator about school service, *Journal of gifted education and creativity*, 8(3):107-120.

Shavinina, L., V. (2009). On the giftedness and economy: Impact of gifted individuals on word economy, *International Handbook on Giftedness* :.925-944.

VanTassel-Baska, J. (2025). The Top Ten Issues for Parents in Educating Their Gifted Child in School Settings. *Gifted Child Today*, 48(2), 150-154.

Wright-Scott, K.A. (2018). The Social-Emotional Well-Being of the Gifted Child and Perceptions of Parent and Teacher Social Support. [Unpublished Doctoral Thesis]. Queensland University of Technology.